

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

26. An qui omisit ex malitia opera praescripta in Iubilæo. possit ultimo die illud lucrari, & dicta opera à Confessario commutari? Et an Confessarius poenitenti, qui visitavit Ecclesias statutis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

ponentis poenitentiam, censendum est votum fuisse emissum, & poenam pro eo die à Confessario fuisse impositam eo modo quo servari solent ad satisfaciendum Ecclesiastico præcepto; ex qua doctrina videtur inferendum hoc ipsum de ieiunio Iubilari, cum eadem sit ratio in hoc de ieiunio ex voto; aut poenitentia, ac de ieiunio Iubilari. Et hanc opinionem ante Bardi docuerat doctissimus & amicissimus Pater Gobat *in suo erudito tr. de Iubilæo c. 28. q. 75. n. 101.*

Sup. hoc inf.
in Ref. 34.

5. Non desinam hic obiter adnotare quod docet Quintanaducñas *de Iubilæo duarum hebdomadarum c. 8. n. 13.* [Si vno fuerit hecho voto de ayunar, ò el miércoles, ò Viernes, ò Sabado, ò todos los tres dias de la semana que gana el Iubilæo, ò se lo fueran dado en penitencia, ò por otro qualquier camino estuiera obligado à ellos debaxo de pecado mortal, cumplia con estos para el Iubilæo. A que añado que si vno tenia obligacion à ayunar estos dias en la primera semana, y no en la segunda, ò al reves, puede dexar el ganar el Iubilæo para la semana en que ita obligado à los ayunos, aunque lo haga con fin de cumplir con vnos mesmos ayunos con ambas obligaciones, y evitar el trabajo de los otros, porque entonces vfa de su derecho segun la sententia, que con Fagundez, y otros Doctores sigue Diana *part. 1. tract. 9. ref. 8. & 19.* Que vno puede por evitar el ayuno dexar el lugar donde obliga, y ir donde no obliga, y referuar para el dia de ayuno la obra trabajosa, que le escufa del aunque la pueda anteponer, y posponer.] Hæc Quintanaducñas. Qui etiam *num. 14.* me citato admittit tanquam probabile, quòd si aliquis ieiunasset nesciens Iubilæum promulgatum, quòd hoc non obstante illud lucraretur, præsertim ait ille, [si vno tuiera vna intencion, ò proposito, ò concierto general hecho con Dios N. Sig. (que fuera bueno hizissen todos) de que su animo, y voluntad es hazer todas sus buenas obras con intencion de ganar todas las Indulgencias, y Iubileos, que à ellas applicaron los Pontifices, y de que el, y ellas son capaces.]

Que hic
sunt inf. in
tr. 6. Ref. 44.
& 45.

Quintanad.
cir. Dian. in
p. 4. tract. 4.
Ref. 24. que
hic est inf.
in tract. 5.
Ref. 19.

6. Sed magis genera iter nostram sententiam docet Ioannes Pontius *in cur. Theol. disp. 46. quæst. 15. concl. 4. num. 189.* vbi sic ait: Non est necessarium, vt quis sciat Indulgentiam concessam propter opera bona, sed sufficit, quòd ponat illa opera; Ita tenet noster Portel, & post eum Cardinalis de Lugo. Ratio est, quòd nihil impedit quominus Ecclesia dispense thesaurum Ecclesiæ facientibus talia opera, siue sciant Ecclesiam id fecisse, siue non. Ita ille.

RESOL. XXV.

An ad lucrandum Iubilæum sufficiat, quod commutatio ieiuniorum ex iusta causa fiat, v.g. Feria quinta?

Et an potestas commutandi opera Iubilæi ita se extendat ad præterita, vt possit Confessarius electus commutare omnia, & singula opera omissa? Ex part. 5. tract. 12. Ref. 15.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docet Iulius Laurius *tr. de Iubilæo p. 1. cap. 21. num. 35.* vbi sic ait. Hæc commutatio à Confessore debet fieri feria quarta non autem aliis diebus sequentibus, ne dicatur commutari præteritum, quod amplius fieri non potest. Quod si quis in prima hebdomada non ieiunauit ob impotentiam, si venerit die Dominico ad confitendum, vt dicat tale impedimentum, & impotentiam, videtur per supradicta quòd Confessor non possit commutare in alia opera pia. Ita ille, & ante illum Rodriguez *in summa tom. 1. cap. 165.* vbi ita asserit. [Se ha de notar que la commutacion del ayuno, y de las demas cosas se ha de hazer por el Confessor, no en el Viernes, ni en el Sabado, sino en el Miercoles, porque la commu-

tacion es de cosa, que vna persona deue hazer, y està obligado à ello para efeto de ganar el Iubilæo; y està que no puede hazer la commutacion que pueda hazer y por esto no se dize commutar lo ya pallado, y que no se puede ya hazer por tanto dizen hombres doctos que si el penitente tuiere casos referuados à la Sede Apostolica, y fuera la postrera semana del Iubilæo, que no es cierto que le puede absolver no le auiendo hecho la dicha commutacion; empero no teniendo casos referuados bien le pueden commutar, pues en este caso no ay peligro, y no basta vn inconueniente que algunos ponen, conuiene à saber que puede el Confessor commutarle el ayuno en el Miercole, y despues no le puede confellar, porque à esto respondo, que basta auerle eligido para este efeto, y si despues no pudo o no quiso confellarle, esto fue cosa accidental.] Hæc Rodriguez.

2. Sed ipse meriti ibi contrariam sententiam probabiliter vocat. quam ego absolute teneo cum Pollacho *de Iubilæo scilicet 42. n. 6.* Leone *de Iubilæo p. 2. n. 15.* Angelo Bossio *de Iubilæo scilicet 1. cas. 38. n. 8.* Henriquez *lib. 7. cap. 10. n. 6.* & Filliucio *tom. 1. tract. 8. c. 10. n. 27.* vbi quærit an potestas commutandi opera Iubilæi ita se extendat ad præterita, vt possit Confessarius electus commutare omnia & singula opera omissa, & responderi affirmatiue, quod magis clarè apparet ex sequenti resolutione.

RESOL. XXVI.

An qui omisit ex malitia opera præscripta in Iubilæo, possit vltimo die illud lucrari, & dicta opera à Confessario commutari?

Et an Confessarius penitenti, qui visitauit Ecclesiam statuit diebus, & die Sabbato confiteatur, si ad iustam causam, possit differre absolutionem, & communionem vltra tempus in Bulla statutum, per aliquos hebdomadas, & adducuntur duo casus in textu huius Resolutionis pro praxi huius quæstionis? Ex p. 3. tr. 12. Ref. 16.

§. 1. **N**egatiuè respondet Io. Præpositus, indignis Theologus Societatis Iesu, *in 3. p. d. Th. q. 14. de Indulg. dub. 10. n. 88.* vbi sic ait. Aduerte quòd quando dicitur præscripta opera posse mutari in alia, respectu eius, qui detinetur impedimento, non possunt mutari respectu illius, qui carens iusto impedimento neglexit præstare opera præscripta, qui enim negligit voluntarie implere condiciones requisitas, moraliter loquendo non potest dici detentus impedimento, neque Pontifex per talem particulam censetur velle per Confessarium tali posse succurri. Confirmatur, in Bullis communiter exprimentur aliqua, que sunt necessaria impedimenta, vt carcer, clausura, & similia, ergo postmodum sub clausula generali intelliguntur similia iusta impedimenta. Ex quo sequitur quòd talis differens confessionem vsque ad vltimum dicim, &c. non sit capax promerendæ Indulgentiæ, & quòd Confessarius in tali circumstantia non possit illum absolere à talibus referuatis, vel mutare eius vota ex potestate sibi concessa in Iubilæo. Ita Præpositus, satis quidem rigide.

2. Vnde sententiam affirmatiuam ego olim tenui, & nunc iterum teneo. Dico igitur quòd facultas commutandi opera Iubilæi se extendit ad præterita opera, non solum ob legitimam causam ægritudinis, impotentiam, &c. sed etiam ex malitia omissa. Vnde hanc commutationem fieri posse die Dominico secundæ hebdomadæ, tradit Filliucius *tom. 1. tr. 8. c. 10. n. 268. & 273.* Pollach, *de Iubilæo scilicet 42. n. 65. & 66.* Alphonsus Leo *de Iubilæo p. 2. n. 186.* Sanctarellus *de Iubilæo, c. 7. dub. 1.* & alij asserentes posse Confessarium cum tali penitente dispensare, sicut infirmo, nam quamuis ex sua malitia

prædicta opera non peregerit tempore constituto, tamen quando ad penitentiam accedit, verè dicitur impenitens. Neque obstat quod voluntariè omittens non dicitur impeditus, c. fin de elect & c. commissas, eod. in 6. quia licet sit impedimentum in causa, tamen tunc non est voluntarium. Quare si quis peteret commutationem operum, vel dilationem consecutionis Iubilæi, ob id solum, quia non vult illo tempore lucrari, cum tamen commode posset, talis non esset capax illius dispensationis, quia non diceretur impeditus. Verùm si iam commisit opus temporè addictum, nec esset tempus illud agendi, & peniteret, non diceretur impedimentum amplius voluntarium, sed necessarium ex suppositione. Neque etiam obstat quod sit elapsus tempus, cui addicta erant ieiunia, quia datur regulariter Confessorio facultas differendi singula, & omnia opera, & hæc facultas, vt supponimus nondum exprimitur.

1. Hinc rectè & doctè, vt semper solet, Angelus Bossius in tract. de Iubilæo, sect. 1. cas. 38. & 39, duo firmavit. Primum quod Confessorius penitenti, qui visitationem Ecclesiæ statutus diebus, & die Sabbathi confiteatur, si dubitat probabiliter eum permansurum in occasione peccati, si tunc illum absoluat, potest differre absolutionem, & communionem ultra tempus in Bulla statutum per aliquot hebdomadas, vt eruat illum ab occasione peccatorum, & reddatur moraliter certus, quod ad illa non redibit, & postea eum à referuatis absoluit validè potest. Secundò, quando quis ad finem Iubilæi vult confiteri, sed ob longam confessionem, quia quia habet casus valde difficiles & intricatos, Confessorius pro temporis angustia nequit illum integre audire, possit idem Confessorius illum absoluit in terra tempus Iubilæi à censuris, & à casuum referuatione, & differre absolutionem peccatorum in aliud tempus, & finito tempore Iubilæi illum absoluit, ita quod vigore talis absolutionis remaneat absolutus, & consequi valeat fructum Indulgentiæ Iubilæi. Sed ex his oritur pulchrum dubium?

RESOL. XXVII.

An in Iubilæo extra tempus quadragesimæ possit quis comedere lacticia sine Bulla Cruciate? Et an possit adduci consuetudo in contrarium? Et an in dubio de tali consuetudine, an fuerit introducta animo se obligandi, vel causa deuotionis, & honestatis, præsumendum sit non obligare? Ex part. 3. tract. addit. R. 1. c.

1. Pro affirmatiua sententia, quæ nimis laxa immerito aliquibus visa est in part. 1. tract. 9. ref. 6. adduci aliquos Doctores, quibus nunc adeo Philippum de la Cruz, in Thef. Eccl. tr. 1. §. 20. n. 9. vbi sic ait. Si los Iubilæos vienen en quaresma se puede ayunar y cumpliendo huevos, y cosas de leche teniendo bula: no porque lo pida el Iubilæo, sino por ser quaresma, y en el año viuiendo aunque no la tengan comiendo los dichos manjares, cumpliendo con los tales ayunos. Sic illis consuetudo nescio an sit scienter & sponte inducta, sed ob frequentes Bullas, quas ferè omnes capiunt, putato viros simpliciores per errorem se obligare: & in Sicilia & in Hispania talis consuetudo nescio quo pacto possit probari, eo quod abhinc quinquaginta annis maior pars populorum, quæ sola posset & deberet consuetudinem introducere ex priuilegio Bullæ comedit oua & lacticia. Ergo circa hoc nullus vltus allegari potest, qui introduxerit consuetudinem per modum præcepti, cum nullus fuerit vltus huius abstinentiæ. Adde quod in tali casu non sufficeret vltus & con-

suetudo, nisi hæc facta fuissent animo se obligandi, sunt enim hæc duo valde diuersa, nam potest intendi per se vltus & consuetudo, & non intendi animo se obligandi, sed tantum ex deuotione.

3. Et cum hæc res sit valde dubia, an videlicet in tali consuetudine si extaret, fuerit animus & intentio totius populi se obligandi ad talem abstinentiam lacticiniorum, sequitur inclinandum esse in eam partem, vt consuetudo potius sit deuotionis & honestatis, quam obligationis, quia in dubio nemo præsumitur velle se obligare, & melior est conditio possidentis. Et ita hæc omnia præter Vasquez, Sancium, Suarez, à me alibi citatos, tenet & docet nouissimè Egidius Trullench, in Bull. Cruciate, lra. §. 4. dub. 3. n. 4.

Sup. hoc inf. in 1. 6. ex Ref. 51. vlt. & in alius 55. eius not.

Alibi in Resolutionibus not. præterita.

RESOL. XXVIII.

An si in Bulla præcipiatur tribus diebus ieiuniorum fieri orationem, eleemosynam, &c. an in istis diebus facienda sit?

Et an, quando expressè Bulla non dicit, vt oratio, visitatio, & eleemosyna fiat tribus diebus, sed tantum indeterminatè mandatur Ecclesiarum visitatio, oratio, eleemosyna, an sufficiat semel visitare, orare, & eleemosynam facere, etiam die Dominico, non solum ante, sed post Communionem? Ex part. 5. tract. 12. Ref. 22.

1. Respondent affirmatiuè communiter Doctores. Nam opera in Bulla præscripta non possunt anticipari, vel postponi, quia ad lucrandas Indulgentias seruanda est forma præscripta, vnde in hoc casu non valet regula illa quod plus soluit qui ante tempus soluit, neque alia quod nihil refert quod de æquivalentibus fiat. Ita Sanctarellus de Iubil. c. 7. dub. 1. Leo de Iubilæo, p. 2. n. 146. Lauorius de Iubilæo, p. 1. c. 2. n. 8. & seq. Reginald. tom. 1. l. 7. c. vlt. num. 184. Filiuc. tom. 1. tr. 8. c. 10. n. 255. & alij.

2. Verùm his non obstantibus Angelus Bossius de Iubilæo, sect. 4. cas. 8. num. 9. cum aliis docet probabile esse eum, qui ob probabilem ignorantiam, obliuionem, vel incogitantiam, siue inaduertentiam, vel imprudentiam absque alia culpa & negligentia omittit orare, ac eleemosynam facere vsque ad Sabbatum, & tunc faceret eleemosynas ac orationes notabiliter maiores, quàm tribus diebus facere tenebatur, ex quadam æquitate & tacita indulgentia, seu Papæ intentione lucrari Indulgentiam. Et verisimile est Papam si de hoc casu esset interrogatus ita pro sua pietate responsum. Vnde ex his infert ex Nauarro idem Bossius, cum qui feria 4. facit eleemosynam æquivalentem tribus diebus faciendam, lucrari Indulgentiam, ex eadem æquitate, & tacita concedentis mente. Adde, quia in his casibus videtur impleri voluntas Papæ ordinantis eleemosynam ad subleuamem pauperum.

3. Notandum est tamen quod quando Bulla expressè non dicit vt oratio, visitatio & eleemosyna fiat tribus diebus, sed tantum indeterminatè mandatur Ecclesiarum visitatio, oratio, & eleemosyna, sufficit semel visitare, orare, & eleemosynam facere etiam die Dominico non solum ante, sed post communionem. Ita Henriquez l. 7. c. 10. n. 6. & alij, quos citat & sequitur Bossius vbi suprâ, num. 14.

Sup. hoc inf. in Ref. 31. §. Dico quarto, & in alio 5. eius not.

RESOL. XXIX.

An quando in Bulla Iubilæi, vel Indulgentiarum præscribitur simpliciter, & indeterminatè eleemosyna, hæc facienda sit secundum qualitatem personæ?

Et